

Posudek oponenta práce

ČAPKOVÁ, Johana. *Prevence syndromu vyhoření u učitelů základních škol*. Praha, 2023. 53 s., 3 přílohy (s. 54–62). Bakalářská práce (Bc.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce: PhDr. Olga Běhouňková, Ph.D.

1. Obsah a struktura práce

Téma práce je aktuální a je v souladu s odborným zaměřením katedry. Cíl práce je vymezen jako identifikace možností prevence syndromu vyhoření u učitelů základních škol. První tři kapitoly charakterizují syndrom vyhoření obecně, projevy syndromu vyhoření u učitelů a možnosti prevence. Čtvrtá kapitola pojednává o uskutečněném empirickém šetření, navazuje diskuse a závěr. Uplatněn byl kvantitativní design, data byla získána dotazníkovou metodou. Práce obsahuje tři přílohy. První je dotazník použitý ve výzkumu, který je sestaven ze tří částí (demografické otázky, škála MBI k měření syndromu vyhoření a otázky vlastní konstrukce). V druhé příloze je model profesionalizace učitelů a třetí je tabulka rizikových faktorů syndromu vyhoření. Důležitá je zejména první z uvedených příloh. Rozsah textu odpovídá požadavkům kladeným na tento typ prací, struktura práce je logická.

2. Odborná úroveň

Teoreticky zaměřené kapitoly přibližují syndrom vyhoření, chápání pojmu, příčiny, projevy a důsledky. Tyto otázky jsou aplikovány na učitelskou profesi, i když např. problematika rizikových faktorů je pojednána spíše na obecné úrovni než se zaměřením na specifika učitelů. Pozornost je věnována možnostem prevence syndromu vyhoření. Autorka se opírá o adekvátní zdroje, nicméně s jasnou převahou domácích pramenů. Styl psaní je převážně didaktický, časté je využívání přímých citací bez podstatnějšího osobního vkladu autorky. Popis dotazníku MBI (s. 10) měl být zařazen až v metodice šetření.

Cíl práce a empirického šetření je formulován poměrně úzce, jako zjišťování osobní zkušenosti učitelů základních škol s metodami prevence a vzdělávacími preventivními programy zaměřenými na syndrom vyhoření. Tři hypotézy jsou nesprávně koncipovány jako statistické, v podobě dvou vzájemně vylučujících se výroků. Správně by to měly být výzkumné hypotézy s jednoznačnou formulací. Druhá hypotéza je obsahově triviální. Metodika šetření je popsána stručně. Získaná data jsou zpracována pouze deskriptivní statistikou, uváděny jsou průměry, nikoli však směrodatné odchylky. Hodnocení dotazníku MBI je v textu podáno dost nepřehledně. Myslím si, že celkový skór nebyl odvozen správně. Započítaná byla škála osobního uspokojení, která je reverzní vůči projevům syndromu vyhoření. Navýšilo se tak celkové skóre syndromu vyhoření, a vypadá to tak na celkem vysoký výskyt projevů syndromu vyhoření ve výzkumném souboru. Přímo cíle šetření se týkají pouze dvě otázky a nelze z nich odvodit vyjádření k cíli práce. V diskusi autorka rekapituluje některá zjištění, opakuje také východiska realizovaného šetření.

3. Práce s literaturou

Seznam literatury je spíš stručný, přičemž obsahuje dominantně domácí zdroje. V práci s literaturou se vyskytují nedostatky. Často jsou citované zdroje uváděny na konci odstavců, které se jich týkají, místo toho, aby byly uvedeny na začátku. Na s. 25 je odkaz na Smetáčkovou, další údaje nejsou. Až později (s. 26) je odkaz na práci Smetáčkové a Štecha. Není z toho zcela zřejmé, zda jde o tu samou práci. Podobných chyb se vyskytuje více. Správně nejsou uvedeny ani sekundární citace.

4. Grafické zpracování

Grafická podoba samotného textu je přehledná. Hojně jsou využity grafy. Vzhledem ke stupňům šedi použitým k zobrazení kategorií jsou nepřehledné grafy č. 2, 3, 8 a 11.

5. Jazyková úroveň

Autorka používá vhodné odborné termíny a pojmy. Korektura textu byla provedena poměrně kvalitně, místy se však vyskytují stylistické nepřesnosti. Šetření bylo sice kvantitativní, ale v jedné větě v úvodu je označeno jako kvalitativní.

6. Podněty k rozpravě

1. Jsou modely vývoje syndromu vyhoření vzájemně srovnatelné nebo jsou mezi nimi podstatnější rozdíly?
2. Co by mohlo zvýšit (nejen proklamativně) zájem učitelů o programy prevence vůči syndromu vyhoření?

7. Závěrečné hodnocení práce

Práci nemohu akceptovat. Moje výhrady se týkají především zpracování a zhodnocení empirického šetření, zčásti také formálních aspektů práce. Bakalářskou práci nedoporučuji k obhajobě. Navrhuji hodnocení **neprospěla**.

V Praze dne 30. 8. 2023

doc. PhDr. František Baumgartner, CSc.